

K O P I E

Ministerie van Binnenlandse Zaken

Binnenlandse Veiligheidsdienst

Aan:
Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. DEU/OE,
te
's-Gravenhage

AUFNOMME NR	
01920747/339	
CO:	TE:

Bijlagen	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
2		2165741-61	17 juli 1992
Onderwerp		Dienstonderdeel	
1. Rapport Slovenie			
2. Interimrapportage Joegoslavië			

Bijgaand treft U aan een tweetal notities betreffende het voormalige Joegoslavië. De notitie omtrent Slovenie is vervaardigd naar aanleiding van een verzoek van de zijde van DEU, gedaan tijdens de laatste bijeenkomst van de Coördinatiecommissie politie-samenwerking met Midden en Oost Europa. Het interimrapport Joegoslavië werd U medio juni door de heer toegezgd. Het betreft hier een rapport dat door uitvoerige rapportage zal worden gevolgd.

HET HOOFD VAN DE DIENST
namens deze,
DE DIRECTEUR STAATSVEILIGHEID

b.c.
A. KOERTEN

SLOVENIE

Na een voorafgaand referendum, verklaarde de twee miljoen inwoners tellende vroegere Joegoslavische deelstaat Slovenie zich op 26 december 1990 onafhankelijk. De erkenning van de onafhankelijkheid door de internationale gemeenschap vond pas op 15 januari 1992 plaats. In de tussenliggende periode wist Slovenie met succes een aanval van het federale leger van Joegoslavië af te slaan. Deze mislukte invasie vormde voor grote delen van Joegoslavië het begin van een oorlog, die vooral een etnisch karakter heeft en die nog steeds voortduurt.

Slovenie zelf, met zijn bijna homogene bevolking, vormt een betrekkelijk welvarende oase van rust in de regio. De Sloveense munt, de tolar, is zelfs relatief waardevast. Dit blijkt uit het geringe verschil dat bestaat tussen de zwarte en de witte wisselkoers van deze muntsoort. Dit is opmerkelijk te noemen, aangezien de economie de klap van de oorlog en het verlies van de oude afzetmarkten nog steeds niet te boven is. Zowel de industriële produktie als de inkomens vertoonden in april van dit jaar nog steeds een dalende tendens, het bedrijfsleven blijft kampen met een tekort aan liquide middelen en het aantal werklozen bedraagt rond de 90.000.

Buitenlandse politiek

Na de internationale erkenning zocht Slovenie snel aansluiting bij internationale organisaties om de veiligheid van het land zeker te stellen, de ontwikkeling van de economie te stimuleren en de culturele identiteit te behouden. Zo werd het lidmaatschap aangevraagd van de Hexagonale (sindsdien omgedoopt tot Centraal Europees Initiatief), de CVSE, de VN, het IMF, de Wereldbank, de BERD, de EFTA en de EG. Ook zaken als het aangaan van multilaterale samenwerking in Europa op veiligheidsgebied, de normalisatie van betrekkingen met de buurstaten en het vraagstuk van de minderheden kregen de aandacht van de regering.

Binnenlandse politiek

Op binnenlands politiek gebied werd de centrum-rechtse regering van premier Peterle na een motie van wantrouwen weggestemd. In de regeringscoalitie Demos, waar zowel christen-democraten als sociaal-democraten deel van uitmaakten, rommelde het al enig tijd.

Slovenie telt minstens 11 politieke partijen.

In april van dit jaar werd dr Janez Drnovsek tot premier gekozen. Hij is lid van de Sloveense Liberaal-Democratische partij (LDS) en spreekt zes talen, waaronder Duits en Engels. Zijn regering zal het land besturen tot de volgende verkiezingen, eind dit jaar.

De nieuwe regering heeft ook tot taak een oplossing te vinden in de geschillen die bestaan met buurstaat Kroatie over de verdeling van de elektriciteit van de atoomcentrale in Krsko (Slovenie).

Ook de afbakening van de zee grens met Kroatie en een visserijovereenkomst met die staat wachten op een regeling. De te vervullen taken zijn de huidige generatie Sloveense leiders wel toevertrouwd. Deze opvallend jonge mensen werpen zich met veel enthousiasme op hun werk, de oude vooroordelen en opvattingen verwerpend.

Slovenie en de Benelux

Slovenie onderhoudt in Brussel een vertegenwoordiging voor de Benelux in de persoon van mevrouw Marja Adanja. De Nederlandse belangen in Slovenie worden door de ambassade in Wenen behartigd. Nederland heeft in Slovenie een honorair consul in de persoon van de heer Matija Skorf.

In februari van dit jaar bracht een Sloveense economische delegatie een bezoek aan de Benelux. In Nederland voerde de delegatie gesprekken met onder andere het ministerie van Economische Zaken, VNO, NEHEM en TNO. Afgesproken werd dat deze zomer een delegatie van VNO samen met vertegenwoordigers van een aantal bedrijven en financiële instellingen Ljubljana zou bezoeken.

Op de lijst van landen waarmee Slovenie handel drijft, kwam Nederland in 1990 op de achtste plaats.

Regionale samenwerking

Slovenie werkt aan een bilateraal vriendschaps- en samenwerkingsverdrag met buurland Hongarije. Besprekingen over de opening van grensovergangen en over de gezamenlijke bouw van een spoorwegverbinding naar Hongarije zijn in volle gang. Een Oostenrijkse schenking van 45 miljoen shilling voor 10 Sloveense milieu-projecten onderstreept de onderlinge betrekkingen.

Met Italië bestaan intense economische betrekkingen, met name met de provincie Friuli-Giulia. Deze dateren al van de jaren vijftig toen tussen het voormalige Joegoslavië en Italië de zogenaamde grenssamenwerkingsakkoorden werden gesloten. Daarnaast speelt de samenwerking in de Alpen-Adria werkgemeenschap een belangrijke rol.

Japan ziet in Slovenie een eventuele economische partner en voert besprekingen voor de opening van een handelsmissie in Ljubljana.

Met China onderhandelt Slovenie over de verkoop van een overbodig geworden fabriek voor de verwerking van uraniumerts tot "yellow cake" (een concentraat dat voor 70 tot 90 procent uit uraniumoxide bestaat) terwijl met Iran gesproken wordt over de opening van luchtvaartverbindingen en de aankoop van ruwe olie.

De Sloveense diaspora

In tegenstelling tot de Kroaten of de Serviers, bestaat er geen grote Sloveense gemeenschap in het buitenland. In Nederland wonen de meeste Slovenen in Limburg omdat zij vroeger in de mijnen werkten. Zij zijn nagenoeg geassimileerd. Hun contacten met Slovenie vinden meestal plaats op familie-niveau.

De vluchtelingen

De meeste vluchtelingen uit de strijdgebieden in Joegoslavië blijven in eigen landen of trekken naar de buurlanden in de onmiddellijke nabijheid. De ongeveer 60.000 ontheemden die in Slovenie terecht zijn gekomen, hebben de opvangmogelijkheden van het land nagenoeg uitgeput. Bovendien vormt hun aanwezigheid een grote financiële last. De voormalige Joegoslavische republiek roept om internationale hulp en bestudeert de mogelijkheid van visumplicht voor Bosniërs.

De Sloveense politie

De Sloveense politie ressorteert onder de minister van binnenlandse zaken, Igor Bavcar (1955), die deze post al in de regering Peterle bekleedde. De minister is lid van de Democratische Partij (DC). Hij is afgestudeerd in de politieke wetenschappen. Hij verwierf bekendheid als voorzitter van het Sloveens Comité voor de Verdediging van de Rechten van de Mens. Zijn naam werd genoemd als eventuele opvolger van premier Peterle. Onder het bewind van Igor Bavcar werd de hele top van de Sloveense politie vervangen en bestaat nu uit academici. Ook werd het begrip "ondergeschiktheid" bij de politie vervangen door het principe van "medewerking" om zodoende de motivatie van de politiefunctionarissen te verbeteren. In de ogen van de minister mag de politie niet meer ongelimiteerd ingrijpen in de maatschappij. De macht van de politie moet bij wet geregeld zijn en er moet parlementair toezicht zijn. Daarnaast wordt gestreefd naar een effectief apparaat, dat goed uitgerust en goed getraind moet zijn. Het moet kunnen beschikken over een goed ontwikkeld informatiesysteem dat aangesloten is op een internationaal netwerk. Volgens minister Bavcar beantwoordt de Sloveense politie bijna helemaal aan dat beeld.

Overigens werden alle wetten met betrekking tot de problematiek rond de staatsgrenzen door de Sloveense politie zelf voorbereid; een nogal uniek feit. Nog niet geheel duidelijk is in hoeverre de controle op de politie nu ook in de wetgeving is verankerd. Er bestaat samenwerking tussen de Sloveense politie en die van de nieuwe republieken Kroatie en Macedonië. Met Servie nog niet. Op een verzoek van Sloveense zijde om samenwerking met Nederland en met Interpol volgde dit jaar een bezoek van het hoofd van de afdeling Interpol van de CRI aan Ljubljana. Dit bezoek had een adviserend en sonderend karakter.

Conclusie

De Sloveense wens deel uit te maken van de Westerse wereld is evident. De autoriteiten van het land doen hun best om deze wens werkelijkheid te laten worden. De door hen ondernomen stappen moeten de voorwaarden creëren om een algehele democratische inbedding van de staatsinstellingen mogelijk maken. Hiermee wordt Nederland de mogelijkheid geboden een voorbeeldfunctie uit te oefenen en een stabiliteitsbevorderende relatie met Slovenie aan te knopen. Een Nederlands initiatief in die richting zou aan te bevelen zijn.

Nauwere samenwerking zal vervolgens moeten worden gezien tegen de achtergrond van succesvol Sloveens beleid op het stuk van de democratische controle.

Het (Benelux)-verband waarin Nederland samenwerkt in sectoren als douane, taal, godsdienst, sociale problematiek en milieu is in Sloveense ogen een aantrekkelijk voorbeeld. De manier waarop de samenwerking onderworpen is aan een democratisch en fijnmazig meet- en regelsysteem spreekt de Slovenen in het bijzonder aan. Nederland kan voor hen fungeren als een soort referentiepunt in hun relatie tot andere landen.

16 juli 1992